

Womhaj Bóh!

Cyisko 10.
11. měrza.

Lětnik 4.
1894.

Szerbiske njedzelske kopjenka.

Wudawaju šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knihiczišcežerni w Budyschinje a šu tam dostacž ša šchtwórtlětnu pschedpłatu 40 np.

Njedzela Judica.

Jan. 8, 46—59. W šwojim rosrěczenju se židami, kotrež nam dženšnišce šwjate šczenje powjeda, šo tón Šnjes Jesuř po wšchem wařchnju prózuje, šo by jich twjerde wutrobny smjehežil a wěru do nich płodžil. Ale podarmo je wšcha próza. Podarmo šo jich prascha: Šchtó bjes wami móže mje hrěch domjeseč? Jeho njewinowatošecž drje dyrbja pschipsnacž, ale t wěrje jich to njecžehnje. Podarmo šo jich prascha: Šdnyž ja wam prawdu praju, cžeho dla njewěricze wy mi? Šo wón prawdu rěcži, to woni tež šapschijecž njemóža, ale prawdze pošluchacž tola njechadža. Podarmo je rjane šlubjenje: Budže-li šchtó moje šłowo dzeržecž, tón njebudže šmjercze wohladacž wěcžnje. Podarmo je tež napošledku jeho majestetiske šwědczenje: Prjedy dnyžli Abraham bu, šym ja. Šamjenje šbėhachu, šo bychu na njeho cžistali.

Tak je dženřa tež hišcže. Šichescžijanska wěra je prawda a wumóže cžłowjeka š wotrocžkownstwa hrěcha. Jesuř je wyschšce wšchitkich cžłowjekow. Bójšta móž a bójšta žiwjenje šo w nim šjewitej. To jich wjele šebi potajicž njemóže. Tola woni njewěrja a šo tak šamolwja: Wy wšchał njemóžemy se šwojim rošomom ša tym pschincž; to je pschewyřoke ša našche myřle. Ach tón wbohi rošom! Wón je w šemškich wězach jara mudry a šchifny a derje temu, kiž šo na to wuřteji, jón derje nałożowacž. A tola, tak wjele wot šemškich wězow my tež šrořmicž njemóžemy, byrnjež je wšchědnje psched šobu a wokolo šebje widžimy. Wšchał my raš to šrořmicž njemóžemy, šchto je našcha duřcha a hdže wona po prawym w našchim cžěle bydli.

Šiřcže wjele mjenje njebudžemy dživny a potajništwa wul-teho Boha se šwojim rošomom šrořmicž móž. Šchtóž chze w bójškich wězach jenicžžy ša šwojim rošomom hič a šo jemu jenicžžy dowěricž, tón je kaž njemudry muž, kiž šo w tym šamym cžolmje, w kotrymž bė na hacže šchifnje a wěscze wokolo jėřdžil, šo nětko won šwaži na daloke a móžne morjo. Še stara šařada: Dyrbiř jeno wo tych wězach rěcžecž, kotrež prawje šrořmiřch. Šur šo šmėje, hdyž chze mēřcžčan jeho wo ratařtwje rořřwěcžicž. Šunje tak šo šmėje wěrjazy řchescžijan, hdyž njewěrjazy wo šłowach a škutkach Božich rěcža a chzedža jeho se šwojim rošomom miřchtrowacž. A runje cži, kiž najmjenje wo tym rořmija, mudruja jara w tej wězcy, a wołaja š žylej řchiju, šo je řchescžijanska wěra pschecžiwu rošomej. Nařch luby Šnjes pař je wěscze jara rošomny byř, a wón je tajku wěru wucžil. Ššwjecži japořchtoljo šu jara rošomni ludžo byřli, a woni šu tajku wěru napišali. Mělijony řchescžijanow, kiž bėchu hewař tež jara rošomni ludžo, šu tajku wěru š wjeřekošecžu pschijeli a w njej šwoju jenicžku šbóžnošecž měřli. Š žyla njeje wěra tak jara ša rošom kaž ša wolu. Še jenož řta wola, kotraž psches tajke šamolwjenje, šo wěra nicžo ša rošom njeje, ludži wot wěry a teho dla wot šbóžnošecže wotdžerži.

Židži šu šamjenje šbėhnyřli, šo bychu na Jesuřa cžistali. Ale šamjenje jeho njetrjecha. Wón wuńdže š templa a puřcži šo řrjedža psches nich prjecž. Šladajcže na to, wy njepschecželjo a pschecžiwnižy teho Šnjesa! Wy njebudžecze jemu a jeho krařstwu nihdy a na nihdy řchłodžicž móž. Wón dže mērnje wot jeneho řěřstotka

Ľ druhemu brjeda psches waš. Wón sjewi swoju móz a krašnosť, wón dobywa a pschewinje a nihto jemu sadžewacz njemóže. Bóh luby Anjes njebudže prjedy wotpoczowacz, doniž wón njeje položil wschitkich swojich njepščeczelow sa podnožki swojemu nohow. Sudica, to reka „budž“, je mjeno džepniščeje njedžele. Esudžik je tón Anjes w swjatyh sczenju swojich pscheczownikow, ale wotšudžik jich hiščeje njeje. Tola wón pschindže sašo se swojej bójskej krašności. Potom njebudže nihto wjazny dwelowacz móz, so wón je ta prawda, so wón je prjedy byl dnyžli Abraham. Nastróženi a sahanibjeni budža to potom drje pschepošdže jeho njepščeczelo pošnacž dyrbjecž, hdyž jich wotšudži a šapreje, kaž šu jeho tu šaprewali. O dajče nam š čašom jeho swjate šlowo džeržecž, so njebychmy tu a tam šmjercž wohladacz dyrbjeli, ale jow hižo w nim wěčne žiwjenje dostali a na dnju šudženja š jeho erta hnadue šlowo šlyšcheli: „Šójče šem, wy požohnowani mojeho Wótza, herbujče kralestwo, kotrež je wam pschihotowane wot špoczatka šwěta.“ Šamjeit.

Jesuf a člowjekoje.

VI.

Evangelijon a žony.

(Potracžowanje.)

2. Jesuf wušwobodžer žony.

To běšče wulkotny, wumožozny skutk Boži, Ľ dobremu žonjazeho rodu, so bu Boži Ššyn wot žónskeje porodženy. „Boži a Marjiny Ššyn!“ njedyrbjela nam huba tschepotacz, hdyž te šlowa wuprajimy. A tola my wušnawamy: Ša wěrju do Jesom Šhryšta, Božeho jenicžkeho narodženeho Ššyna, naškeho Anjesa, kiž je šo podjał wot šwjateho Duča, narodžil šo wot knježny Marje.

O kaš je Bóh žonu pošbėhnył, so da jej macžeri swojeho šyna byčž! Šajka čžescž leži w tym, hdyž šwjaty pošol Boži Ľ nej praji: „Štrowa budž ty š hnadu wohdaržena, tón Anjes je š tobu, ty požohnowana bješ tymi žónskimi.“ Šastróžena praji Marja šama pschi šebi: „Šajke je to štrowjenje?“ Wone je tež wopravdže štrowjenje, šajkež šo tež Abrahamej njedosta.

A čžeho dla šo Marji dosta? dofelž běšče w nej bješ dwěla čžista wěra, — dofelž šo wona, runjež běšče žona, tola temu šwjatemu w wyšokosčzi jako najčžisčžišča čžlowiška róža byčž šdajše, do kotrežž móžesche šo dar wschitkich darow položicž. Š krótka: Šo šo Boži Ššyn w Marji čžlowjek ščžini, je móžne předomanje Bože, psches kotrež šo žykemu čžlowjestwu ša wschitke čžajšy pschipowjeda, so je žona Ľ najwjššchemu šhmana.

A kaš šteji Jesuf, Marjiny šyn, šam? Wón wschał mudru wučžbu wo wažnosťi a dostojnosťi žonow wudał njeje. Niž je šlowami, ale je štkami je wón rěčžal. Wón njeje wučžil, so je wotročžł runy šwobodnemu mužej, ale wón je tež najhubjeišchemu a najšžpjenišchemu swoju žyłu wutrobu pošasał. Wón tež njeje, wučžil, so dyrbišč wušadnym a druhim Ľ pomozny štačž; ale wopravdže je jim wón swoju wošebitu lubosčž wopošasał. Wón tež njeje pschilasał, so dyrbišč štawy druhich ludow jako swojich bratrow čžescžicž, ale wón je šžpjenym Samaritiškim, hidženym Romškim a Šricham w lubosčžzi bliško štučil. Wón natwari móšt, haj wón čžini šo šam móšt a potom hlada na swojich wučžobnikow a praji: „Ša šym tón pučž.“

Šinał tež je žonami njeje. Wón wulkeje rěčže njedžerži wo prawach žonow; wón tež njepšwari na podščženje žonow. Ale wón wjazny čžini. Wón wučžehnje je š próča, čžehnje je Ľ swojej wutrobje, a pošbėhnje je horje do njebjeskeho šwětkla. Wny móžemy š krótka prajicž: wón žonu runje tał wyšoko waži kaž muža. Wón ženje njepraji, so wona niže šteji. Wny prjedy prajichmy, so wón ženje wo tym rěčžal njeje. To pał dyrbi šo tola kušł wobmjesowacz. Wón je tola š čžajami wo tym rěčžal. Wón je wyšokosčž a šwjatosčž mandželstwa š móžnymi šlowami pošbėhował. Šač čžescž wón žonu, hdyž žadosčžiwne pohladanje, š kotrymž ščto na nju pohlada, jako mandželstwošamanje šatama (Mat. 5, 27). Šrawa poščžiwosčž muža napschecžiwno žonje je bješ dwěla najmóžnišče wabjenje Ľ wočžehnenju a pošbėhnenju žonjazeho rodu. A kaš šara šatama wón, hdyž ma ščto wjazny žonow, hdyž wón

(Mat. 19, 3—9) wobšwědčži, so je wola Boža, so dyrbi nuž jenož jenu žonu mēčž, — a hdyž wón dale praji, so štaj muž a žona jene čžěto a so budže čžlowjek nana a macžer wopuščžicž a šo Ľ swojej žonje džeržecž!

Ale wjele móžniščo je tola se swojimi štkami rěčžal. Wón šo ženje teho dla nješamolwjuje, so žonu mužej runu wobhladuje. Wón pał jo čžini. Wón čžini, kaž by šo to šamo wot šebje rošymišo a runje š tym šatama wón kóžde druge wušchnje, se žonu wobšhadžecž, jako čžěke šabšudjenje.

To tež šu žony hižo tehdom pošnale, so je Jesuf na dvojake wušchnje jich šbóžnik. Šač šo Ľ njemu čžehnjene šačžuwaja? Šač husto je rěčž wo šdobnyh žónskich, kiž ša nim šhodžachu a jemu šlužachu. A runjež šu jeho tež mužojo, šamo jeho japoščtoli husto šrudžili, — ženje nješlyšchimy, so je jemu žana žona bolosčže nacžiniša. Ššamo Šilatušowa žona ša njeho rěčži. A ščtož tehdom šwět pschi wschej swojej krašnosťi nješnajesche: šwójšne žiwjenje, — šwójšne žiwjenje, kotrež je najčžisčžišče žórko radošče a š dobom najwjššcha móž šchescžijanskeho čžajša, — tam šačžewa, hdyž Jesuf štuči. Šščtož pošbėhjenje žony je š dobom štrowjenje šwójšneho žiwjenja.

(Potracžowanje.)

Bóh to čže!

Muhamedanski šwjate evangelijon.

(Štkončenje.)

Ššredž kraja, kiž šo bješ rěkomaj Šufrat a Šigris wušpšecžčžera, je wulki lud Šurdow živy. Pschi wschém rubježništwje je tutón lud po mēnjenju wschčch pučžowarjom, kiž jón šesnachu, rycžerški, šprawy narod, kiž šwěrnosčž Ľ swojim šerschtam wyšoko džerži. We wjožy dnyžli 360 rěčžach budže ludam naškeje šemje drohe evangelijon wot Šhryštuka předomane. Ša maše afrikanšce a australske ludy, kiž maja lédma 10,000 dušchow a škoro šahinu, šu bibliju pschekožili, ale lud šurdow, kiž wjele milionow dušchow licži, bē hacž dotal bješ powjesčže šwjateho evangelija. „Budža-li čži mjelčžecž, dha budža šamjenje rěčžecž.“ Šchescžijenjo šu šakomžžili, tutemu ludej evangelijon pschijnjecž. Wój wotpošlad, Šurdam evangelijon w jich macžetnej rěčži dacž, je šo wuwjedženju pschibšizował. Wój luby pschecžel a towaršch na mojich pučžowanjach, š mjenom Šames Šreenšild, wot mladosčže šem šurdíškeje rěčže móžny, je pschekóženje noweho testamenta hacž Ľ japoščtoliškim štkam dokonjał. Nēš pschewywa w Šipšku a piša tež šurdíški ššlownik a rěčžniku. Wulkemu šurdíštemu ludej evangelijon w šurdíškej rěčži! To je tón wotšhnyšny šonž, po kotryž my bješ šomžženja bješecž mamy.

Bóh je nam niž jenož wjele pošhazeje lubosčže, ale tež přenich mišionarow poššal. Njedželu 12. novembra bē w wošadže Šžirma pola Šreiza wschitkim wobšželerjam nješapomnitny šwjedžen. Wobaj mlodaj württembergškej duchownaj Šhryštian Šöcle a dr. Šathanael Šermel wuščtaj jako přenjej mišionaraj ša muhamedanski a židow raniškeho kraja wotpoššlanaj. Wjšššchi konsistorialny radžicžel generalny šuperintendent dr. Šraun š Šarlina džeržesche šwjedžeiške předomanje. Š tuteho předomanja čžu tole šobudželicž.

Dženš pschiwola nam Šhryštukowy šchiz: Bóh čže, so šo tež muhamedanski šhada Šhryštukoweho šchizja pschipowjeda. Šhryštuk njeje teho dla wumrjel, so by wot njeho droho warbowane dušče čžertej a wěčnej šmjercži podał. Wón njeje teho dla wot morwyh štanyl, so by šo duchowna šmjercž nad muhamedanski a wschitkich pošhanow wušpšecžčžera. Nē, tón horještanjeny Anjes, kiž je šamjen wot swojeho roma wotwalil, čže tež čžorny šamjen šaaby hibacz, Ľ kotremuž nēšł milionny čžlowjekow pučžuja, so by wón swoju kuškaršku móž šhubil. Wón njeje teho dla šwjateho Duča wulał, so bychu milionny ludi šwojemu čžeku živi byli a w njebjesch semišku krašnosť docžafali. Bóh čže to, praji jeho šchiz, so bychu w Abrahamowej domišnje, hdyž bu nēhdy wótz wěrjaznyh wot teho Anjesa powošany, šašo dušče pytane a da-li Bóh, tež namakane byle, kiž bychu po Abrahamowej wěrje živi byle. Šón šamy, kiž je šo nēhdy Ľ pučžowarjomaj, kiž do Šemmaša džšchtaj, pschitowaršchil, čže šo tež Ľ tym bludžžym pučžowarjam pschitowaršchicž, kiž do města Šleka pučžuja a jich wot šalšchnyh pučžow domšhowacz do swojeho njebjeskeho Šerušalema. A ja pschistaju: Bóh čže to nēšł, pschetož njeje bješ pschicžiny bylo, so je w pošlednich lětach šurdíška šwójšba swojich šynow na nēšku wyšoku šchulu poššala, so bychu šo tudy jich wutrobny š lubosčžu Ľ mišionštwu napjelnile. Njeje šo bješ

pschicjiny stało, so bu wasch duchowny, pastyr tuteje wošady, w swojej wutrobje namoškwyeny, tam puczować a wotewryene durje tam namakać. Njeje bjes Božeho wotpohlada, so je wón w waju wutrobach, lubaj bratraj, tuto žadanje šbudził. „Nuts do tutych wotewryenyh durjow!“ Žašniško njemóže to tón šbóžnik prajicj. Šdy by wón njebješa wotewrił a se šwojim hložom dele wołał: Něk dyrbicje hieć a tam šwjate ewangelijon předomać, njeby jašniško być mohło.

„Bóh to chze“, to budž waju jědž a waju puczowarške kubło na waju puczu, kaž je nascheho šbóžnika jědž byta, wolu šwojeho njebješeho Wótza činić. Wola waju Boha budž waju móz a šhlnoscj a tať hušto, hać wój phtnjetaj, „šwój na tym puczu, po kotrymž je mje wón wodził, budže duchowne wješele naschu dušchu napjelnicj, to je najlěpsche kubło“.

Naschej wobaj póškaj budžetaj wot šyriskeho šchesczijana, š mjenom Šchamašcha Šchimana, jako tołmacja a pomocneho mišionara pschewodženaj.

Ša dželanje bjes muhamedanštini staj nam kóžda pomoz a dar witanej. Wošebneho njepšheczeła ma pať šapocžatk kóždeje wulkeje a dobreje wězy. Šladajmy haťle, hać pónđe; pošdžišcho chzemy rady a bohacze wěz podpjeracj, tať praji wjele ludži. Bóh pošhlył jich pomjatk, so taťle šhwalobne přjódšwacja njesa-pomnja. Tym pať kóčzu w duchu wutrobnje ruku, kiž nam w czežkim šapocžatku pomhaja. Dwójzy da, kiž rucze da, tuto šłowo płaczi wošebje wot tuteho wazneho mišionškeho džela.

Ššym twjerdže pschewědčeny, so je Bohu lohko, wutrobu kóždeho, kiž tute ryncžki čita, ša wulki nadawš šbudžicj, šhorhoj teho šchiza do cžemnyh krajow muhamedanškeho luda njescj. „Bóh to chze“, tať šu něhdy tyžazy a šašo tyžazy wołali, jako dyrbješche šo šwjaty row wot mozy njewěrjaznyh wušwobodžicj. Nunje tať wulki, haj hišcže wjetšchi je nadawš, žiweho Šhryštuša do rowa muhamedanškeho šwěta nuts njescj.

Teho Knjesa žohnowanje nad kóždym, kiž nam šobu pomha. Wutrobnny džak tym, kiž šu hižo pomhali.

„Bóh to chze!“ Wutrobnje powita wšchitkich pscheczelow Božeho kralestwa

Čizma pola Greiza, w novemburu 1893.

duchowny W. Šaber.

Jeli so ja tebje šapomnju, Jerusalem, dha njech budže šapomnjene mojeje prawizny. (Šf. 137, 5.)

Šo pschikajni najwjšchšcheje žyrkwineje rady budže šo njedželu Šudica w pruskich žyrkwjach kollekt ša nowy diaconišynski dom Kaiserswerthskeho šotrow šberacj. Tamne diaconišyn hižo wjazny hać 40 lět w šwjatym měšcje dželaju. Wone w šwojim domje ša wošyročene holzy, kotrež ma mjeno „Zalitha kumi“ (pschir. Mark. 5, 41) džej ša džej 116—120 arabiškich holzow rošwuczeja a woczahuja. Še po konfirmaziji š doma pušcžene dželaju jako hošpošy, wuczečki, diaconišyn a šlužobne holzy tam a šem bjes šwojim ludom, kaž dobra šól. Diaconišyn š Kaiserswertha maja w Jerusaleme na horje Zion tež hojernju. W tymle domje ša šhorych bu w pošlednich 10 lětach wjazny hać 6000 šhorych še wšchěch ludow lětowaných a wošo 80,000 došta bjes teho lěkařsku pomoz. Šla šhudoby wobydlerjow dyrbi to wšcho darmo być. Wjele lět pať hižo je šo pošakašo, so tónle dom wjazny nje-došaha a tež w njestrowej wokolnje leži. Napošledku njebe wjazny móžno šhorych pschijecj a wuhojicj. Dyrbi šo, jeli so chzedža diaconišyn tole dželo dale wjesć, nowy dom natwaricj. Šapital wot 60,000 hriwnow je š temu hišcže trjeba, hdyž šo štary dom ša 50,000 hriwnow pscheda. Š temu pschindu hišcže pjenješy ša šnutštowne wuhotowanje, wošo 15—20,000 hriwnow.

Pschedšyda najwjšchšcheje žyrkwineje rady D. Šarkhausen je w Jerusaleme był, jako bu šažožny kamjen ewangelškeje žyrkwje tam pošoženy a je šebi wšcho wobhladať a dowoliť, so šo tale nušna kollekt šhromadži.

Š Jerusalema je nam šbože a wumoženje pschikško. Duž šo wšchitke šchesczijanške žyrkwje prošuja, so bychu runje w šwjatym kraju šwoje šwětko šwěćicj dale. Šež nascha ewangelška žyrkej njepšmē, hdyž šo katholicka a grichiska žyrkej tať jara napinatej, wrócžo wostacj. Šdy by jeno kóždy ewangelški šchesczijan, kiž hišcže nihdy žaneje šcherpatki ša Jerusalema woprowať njeje, to něk činiť, dha by dom bóršy hotowy był. Š činićže to, lubi šchesczijenjo, runje w tyhle dnjach, hdyž š Jesušem do Jerusalema

horje cžehnjemy a jeho cžerpjenje a wumrjecze ša nať tam widžimy. Někto je škladnocj, tež ša njeho něšto činić.

Šerbšti Macžicjny dom.

W lěcže 1873, po tajšim psched 20 lětami, je njebo knjes Š. Š. Šsmoler, tehdyšchi pschedšyda Macžizny Šerbškeje, Šajnikož ležownoscj na rózku šwonkowneje šawškeje hašy a šawškich hriebjow w Budyščinje, naschej lužiškošerbškej stolizy, kupił a ša 71,000 hr. Macžizny Šerbškej wotšupil. Macžiza šo nadžijješche, so budže šo ležownoscj někať danić a šo šo š dobrowólňymi darami pomaku šaplaczi. Šo pať by šo lěpje daniła a žytemu Šerbowštwu š dobrym wužitkom byta, bē hižo tehdy lěpsche wutwarjenje wjetšcheho džela žyšeje ležownoscze wotmyšlene. Šle dobrowólne dary jara pomaku pschitadžachu. Ša twarjenje šo přjedy myšlicj njehodžješche, hać by ležownoscj šaplacžena a hódna šumma pjenješ š twarjenju nahromadžena byta. Někto pať je ležownoscj nimale šaplacžena, tať šo ma Macžiza Šerbška w tu šhwilu w nej po jeje něćziškeje hódnoczi něhdy 100,000 hriwnow šamoženja. Š twarjenju je psches 13,000 hr. nahromadženyh. Duž je šo na šłownej šhromadžinje Macžizny Šerbškeje jutry 1893 kruzicjšcho hać hdy přjedy namjetowašo, so dyrbi šo někto š žykej mozu ša natwarjenje Macžicžneho domu dželacj počecj, š čemuž bu š dobrom twarški wubjerť wušwoleny. Šón tež hnydom do džela šupi. Šeho přeni nadawš bēšche, šebi ša Macžicjny dom konzešiju š hošcženzarjenju wudobycj. Přenja na Budyšštku měšcžanšku radu wotpoškłana proštwu wo konzešiju měješche mašo wušpěcha; šo by ju žyle njewotpošakašo, šebi rada nadrobny projekt, po tajšim ryšy a wobraš ša nowy twar žadašche. Štare ryšy, kotrež mějochmy a š kotrychž bē přenišche hižo njebo š. Šsmoler, pošdžišcho pať 1882 dr. Š. Šuka činić dať, njemóžachmy radže psched-pošojicj, dofelž do přědka wjedžachmy, šo ša te jako šestarijene a pschjednore žaneje konzešije dostali njebychmy. Přjedy teho pať bēšche nam hižo Budyššški twarški mišchtr š. Šauerer nowe ryšy šlubil a tež hižo nad nimi dželacj šapocžak. Š tymi je šo šhětro dołho dlišo, dofelž bē to woprawdže wulkotne dželo. Škónčnje jo wubjjenje wumyšlene a wumjěšzy šhotowane dostachmy. Š wješelej nadžiju tute nowe ryšy hnydom měšcžanškej radže pschepodachmy. Šam bē š wjele štron wobšwědčene, šo ma šo po měšcžanškim twarškim planje nowe twarjenje na rózku Šsmolerjež šhłamow 2 metraj na hašy wuštorcžicj. Duž bē š. Šauerer po naschim štašanju na ryšu 2 metraj wot hašy pschiswšať. Šryšy a wobraš bēchu šo měšcžanškim radžicželam jara derje špodobake; duž roššud dostachmy, šo nam rada konzešiju a twarjenje šapo-wjedžicj nochze, jeli jej druhe ryšy, kiž mjesh štareho twarjenja njepšchecročeju, pschepodamy a š žyła tať rjenje twarimy, kaž to hižo pomiēte ryšy wošnamjenjeju, šo pať nam tej dwaj metraj pschidacj njemóže, dofelž w nowych měšcžanškich twarškich planach wo nimaj ničžo njesteji a šo tež hewať w aťach ničžo wo nimaj njenamaka. Ša to šam šo měšcžanškej radže š nowe proštwu bližecj dyrbjeli, w kotrež šmy ju wo taj dwaj metraj pošhlyli, kaž tež wo to, šo by nam w tu šhwilu nowe ryšy špuschčžika, dofelž dyrbimy jej tola, přjedy hać twaricj šapocžijemy, nowe dešinitivne ryšy š pschipošnaczu pschepodacj. Ša to je nam rada jedyn meter wot hašy pschiswoliła a tež nakhwilnje nowe ryšy špuschčžika.

(Šofracžowanje.)

Budža-li cži mjelcžecj, dha budža kamjenje wrěšcžecj.

W Šmalej Wšikej w lužiškich štronach, hdyž je šwjaty Šawoť hušcžišcho na šwojich mišionškich pucžach pschischoť, leža rošpadanki štareho města Wrykanda. Šulke škutki nješy šo tam šake, tola budže wot někať kamjen, kiž je tam psched dwēmaj lětomaj namakany, wěrnoscj teho šłowa: Budža-li cži mjelcžecj, dha budža kamjenje wrěšcžecj, wobšwědčecj. Šamjen je tam namakany, trochu drje wobšchodženy, ale wucženyh mužam je móžno byšo, šchtož na nim napšbane šteji, šhudacj a pscheložicj. Š přenich šłowach na kamjenju romšyžy šhěžorojo někotrym pošdanam šwojeho šhěžorstwa šwój džak wupraja a mišdu šlubja. Šschichodne pschikróšchene šłowa maja šo šnano tať:

Wobšbožerjam kóždeho cžłowškeho luda a naroda, wyškim šhěžoram Šaleriušo, Šaleriušo, Šmagimino a Škonstantino a Šizinnio. Móžna proštwu lužiškeho a pamšiliskeho luda. Šohojo, waschi krajni pschecželjo, šu wšchitkim tym, kotrymž bē jich cžescžo-wanje na štarosczi, wopošajma lubošcže se škutkami dali. Duž šo

nam dobre sdašče, so bñhmy my wašče nješmjertne knjeistwo prošli, so by šo s kšesčijanami, kiž šu hižo po satarstu wrótni a kiž hacž do dženkniškeho dnja na tutej khorosczi čzerpja, kónž čžinił a so njebychu woni se šwojim nowym wopacžnym Boha-čžesčowanjom to čžesčowanje pschstupili, kotrej my Boham winojczi šmy. Teho dla je trjeba, so by šo psches wašchu bójšku a wěcznu pschifasnju sahidžena Boža šlužba bjesbóžnyh sakasala, so dyrbja wjele wjazy wschitzy ša šlužbu Bohom, wašchich krejnyh pschecželow, šo staracž. To by wschitkim wašchim poddanam najwjetšchi wužitk pschijnješt.

Šhto čže šebi tole napišmo? Wone je próstwa tamnyh stronow na kžžorow pišana w čžachu krawneho pschescžehanja pod kžžorom Dioklezianom a pod jeho napšlednikami wot lěta 303 po Khrystušowym narodže. A to je žadanje tyhčle ludži, so bychu kžžorojo Božu šlužbu kšesčijanow sakasali a wschudžom šašo pschibójštwo podpjerali. Pišarjo šu póhanjo byli, kiž čžychu šebi najšterje kžžorowy džak šašlužicž. Dioklezian bē kšesčijanski žyrkwoje wutupicž, šwjate knihi špalicž a kšesčijanski mēšchnikam Boham woprowacž kasal. Šhtož nječžinješče, dyrbjesče čžerpicž. Bóřny bēchu jostwa polne a katowe mjecze šo s krowju morjenyč sečerwjenichu, a w šapazyh wohnjach wulke čžrjody martrarjow šwoje žiwjenje pušchžichu.

Tola wašča šurowoscž bē podarmo. Kšesčijanow njebu mjenje. Martrarjow krej bē šymjo žyrkwoje. Duž bu po druhim wašchnju špytowane. Póhanszy wohydlerjo dyrbjachu šami prajicž, hacž čžedža kšesčijanow pschi šebi čžerpicž. Kžžorowi šastojnizy jich nawabichu, so bychu šo s próstwami wo wuhnacze kšesčijanow na kžžorow wobrocžili. Tajka próstwa je tež na kamjenju w Arjandže čžitacž. Tež kručž s kžžoroweho wotmolwjenja je na nim hiščje šđeržany. Š njeho je s najmjeišča to póšnacž, so je šo kžžoram tale próstwa derje špodobała. Šhtož šu woni po nej šakali, to drje njewěmy. Šo wašchnju tamneho čžaba bu próstwa s wotmolwjenjom do kamjenja šaryta.

Kaž šarisejšzy pschi Šesušowym nutščehnjenu do Šerusalem (Luf. 19, 37 pschich.) žadachu, so by wucžobnikow a luda wołanje: Kšwaleny budž, kiž pschišdže, kral, w mjenje teho Šnješa, šakasane byšo, tač čžychu tež tamni ludžo šlužbu krala prawdy s mozu šanicžicž. Šhtož je Šesuš tehdy šarisejškim mēščžič: budža-li čži mjelčecž, dha budža kamjenje wrēščecž, to je šo jow tež dopjelnił. Kamjen w Arjandže, kiž mēšesče napišmo, bu pošdžičo rošbity a ša druge twary nałoženy. Do murje pač je kšesčijanska ruka druge zejchi šaryta: kšičiž a špody w grichistej rēczi šłowa: Wón dobywa. Wjšče teho šteji: Šesuš Khrystuš. Tač tele kamjenje wrēščježa wo dobyčžu kšičžowaneho šbóžnika na wschēch jeho njepšchecželach: kžžorowa šasnja je škážena, romiškeho kžžorštwa móž je rošbita, kačž kamjen, kiž wo nej powjedasče, Šesuš Khrystuš pač je dobył.

Šhto šebi myšlicže, šhto Khrystuš je.

W žanym čžachu šo wo našchim šbóžniku wjazy njepředuje, džyli w tymle šwjatym poštnym čžachu, duž čžemy šo nětkle tež jowle woprašecž, šhto a šhto nam wón je.

Našch šbóžnik šam je šo něhdy šarisejškich wopraščał: „Šhto šo wam šda, šo Khrystuš je?“ (Mat. 22, 42.) Woni pač šu jemu na to wotmolwili: „Wón je Davidowy šyn“.

Nětkle čžemy šo dale hiščje wschelakich druhich woprašecž, šhto nam woni wo Khrystušu praja a čžemy šebi jich po rjadu wschitkich pschēšššecž. — Duž pschistuščje přeni šem, wy šarisejšzy a wuprajcže nam, šhto macže na našchim šbóžniku wustajicž?

„To, šo wón šobu s žłonikami ša šlidom šyda a šo šwēdža šo šami hřēšchizy s nim štowařšicž.“

Nicžo hinasče nimacže na nim wustajicž? — „Nē.“

Na to nam ty, Šajšašo, wupraj, šhto mašch ty pschecžimo našchemu Šnješej? Še Khrystuš něščno šawinowal?

„Haj, wón je prajil: „Wy budžecže móž wschitzy šami se šwojimaj woczomaj wohladacž, šo ja, jako Boži šyn, Bohu š pra-wizy šedžu a šo junu wschón krasny na mřócželi s nješš dele šašo na šemju pschišdu.“ — Š tym je wón Boha šanił.“

Tež wot tebe, Šilatušo, čžyli my wjedžecž, šhto mašch pschecžimo njemu.

„Ša na wašchim Šesušu njemóžu žanu najmjeišču winu wunamašacž.“

Alle Šudascho, kiž šy něhdy ša horšcž šlēbornikow šwojeho knješa jeho njepšchecželam pschedał, ty šmēšech nam wēšcže na njeho wjele wušforžicž, duž nam praj, šhto mašch ty pschecžimo njemu?

„Ša šym njewinowatu krej pschedał.“

Wy wojazy, a jich hetmano a wjšchšchi, šhto macže wy pschecžimo njemu?

„Šawěrnje, tónle čžłowjeł je Boži šyn.“

Šhto wy do njeho prajicže, wy čžercži?

„Wón je Boži šyn.“

* * *

Takle šmy wschēch Khrystušowych njepšchecželow, jeneho ša druhim pschēšššeli, woprašmy šo dale jeho pschecželow, kajke maja woni wo nim myšle.

Šano kščženiko, wupraj nam přeni ty, ša čžo jeho ty mašch?

„Šlej, wón je Bože jehno, kiž wscheho šwēta hřēch nješe a jón přecž wšmje.“

Šano japoščtole, tebe je mēł našch šbóžnik ša šwojeho najlubšcheho pschecžela, pschetož ty šwēdžiče šo jemu na wutrobu šlehnyč, šhto ty wo nim wuprajicž?

„Mi je wón „moja rjana šajna raššča šernicžka“.“

Šětrje, šhto ty wo nim šwēdžičš?

„Mój Šesuš je wěrný šyn žiweho Boha.“

A Domascho, ty?

„Wón je mój Šnješ, wón je mój Bóh!“

Šawole, něhdy bē ty Khrystušowy šurowy njepšchecžel a pschescžehar jeho wěrijazyh, šhto ty nětkle wo nim šwēdžičš?

„Ša mam wscho ša šškodu pschecžimo temu jara wulkemu pošnacžu Khrystuša Šesuša, — haj, nětkle šym jeho šakle wscheho dopóšnał, duž wēm: Wón je šebi tež mje s hřēcha wuczahnył a je mój šbóžnik. Dofelž pač tole wēm, šym we wutrobje wschón šbóžny hižo jowle na šemi. Duž tež njerodžu dale wo nicžo hinasče wjazy, wschako mam tu Šesuša ša šwojeho šbóžnika.“

Wy jandželjo, wy njebjeske šyly, prajcže nam wy wschitke tež wo nim šłowcžko:

„Ša waš je šo wón narodžil, šo byl wašch šbóžnik. „Khrystuš“ je jeho mjeno, to rēła: Wón je wašch Šnješ.“

Luby njebjeski Wótcže, my čže s wutrobu prošmy, šo čžyl nam tež ty šam se šwojim ertom wšjewicž, šhto je tónle Khrystuš?

„Wón je mój luby šyn, na kotrymž mam ja šwoje dobre špodobanje.“

* * *

Luby pschecželo, nětkle šy šebi móhl wschitke tele rjane wotmolwjenja wucžitacž, duž mi praj, kajke mašch ty šam wo tymle Khrystušu myšle? ša čžo a ša koho jeho ty mašch? šhto je tónle Khrystuš tebi? — Ša tebe je něščno wulzy jara wažne, kajke šebi na wschē tele praščenja wotmolwjenje dašch. Šenicžli tajki čžłowjeł budže tu a tam šbóžny, kiž šebi na tole praščenje tež šwoje prawe wotmolwjenje wē.

Bóh daj, šo móhl ty šam tež šobu se wschēmi tuthy šwēdkami: s Janom kščženikom a se wschēmi japoščtolami, se šamymy Božimi jandželami a s Bohom lubym Šnješom wschón šwješeleny wušnacž a prajicž:

Šnježe Šesu, haj ty šy wěrný Boži šyn, šy mój šbóžnik a wschēch čžłowjekow prawy šenicžli wěrný šbóžnik. Tebi budž čžesč a škwalba do wščeje wēcznosčje!

„Šomhaj Bóh“ je wot nětkla niz jenož pola knjesow duchownyč, ale tež we wschēch pschecžewarňjach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyščinje dostacž. Na šchtwórcž lěta placži wón 40 np., jenotliwe čžička šo po 4 np. pschecžawaju.